

Josef Škvorecký

Zločin v šantánu a jiné filmové povídky a scénáře

spisy 28

Zločin v divčí škole	5
Irenka v mnohonásobném zrychlení	49
Zločin v šantánu	103
Farářův konec	163
Zbabělci	243
Ediční poznámka	257
Autorecova poznámka	267

Josef Škvorecký
Zločin v šantánu a jiné
filmové povídky a scénáře
spisy 28

© Josef Škvorecký, 2007

© Jiří Menzel, Zdena Salivarová, Jiří Suchý,

Miloš Forman, Ewald Schorm – dědicové, 2007

Editor © Michal Přebáň, 2007

Copyright © Literární akademie, 2007

ISBN 978-80-86877-12-9

Zločin v dívčí škole

Literární scénář podle stejnojmenné povídky
ze souboru Smutek poručíka Borůvky
napsali Josef Škvorecký a Jiří Menzel

1. Před školou

Borůvka stojí před velikou fotografií (zadní projekcí) školy a praví: „Byl to jeden z nejsmutnějších případů mé detektivní dráhy...“ Kamera přijede blíž k zadní projekci školy, takže Borůvka z obrazu zmizí. Je slyšet pouze jeho hlas, mírně sonorní, pseudopatetický, jako konvenční hlas vypravěče z amerických horrorů:

„... Pořád vlastně nevím, jestli to nebyl spíš jenom zlý sen, nějaká půlnoční chiméra. Ale snad se to doopravdy stalo. Je mnoho věcí mezi nebem a zemí a na dně samozřejmosti bývá tajemství... Nevěděl jsem proč. Jistě vám nemusím říkat, jaká tíseň se člověka zmocní, když ho neočekávaně zavolají do školy a on neví proč...“

Před školou – ponurou, temnou, pseudogotickou nebo jinak monstrózní budovou – se objeví Borůvka se Zuzankou. Zuzanka je dívka jako andílek: hezká, baculatá blondýnka s nevinným výrazem, jako by přímo vyšla z dílny pí. Fischerové-Kvěchové. Borůvka je velmi zachmuřen.

„Zuzanko, tys něco provedla, vid’?“ říká starostlivě dceři.

„Neprovedla, tati. Vážně!“

„Byla jsi drzá na paní profesorku. Přiznej se!“

„Fakt nebyla, tati!“

Borůvka vzdychne. „Mně se zdá, že ti v poslední době moc povoluju, Zuzanko. Dokonce smíš i na večerní představení do biografu.“

„Vždyť už je mi osmnáct!“

„Mně když bylo osmnáct,“ začne Borůvka a pak se zarazí.

„No, ale jestli se ve škole dozvím něco nepěkného, tak tě nebudu pouštět ani od půl šesté.“

Oba vejdou do školy.

2. Chodba před sborovnou

Borůvka mlčky kráčí se Zuzankou po chodbě.

Stěny jsou vyzdobeny vzorně depresivní výzdobou. Všude visí povzbudivá hesla jako POJĎ SEM DCERO A UČ SE MOUDROU BÝTI! a podobně. Chodby jsou prázdné.

Borůvka s dcerou zahnou za roh, a tam, ve výklenku okna, stojí mlčky skupina dívek.

Jejich pohledy se setkají s pohledem Borůvkovým a Borůvka se skoro lekne.

Dívky jsou totiž velmi hezké – ale ve výrazu mají cosi zlého, nebezpečného, téměř nenormálního. Jsou to zachmuřené černé krasavice a z očí jim kouká pohrdání.

Borůvka se za nimi nejistě ohlédne. Zjistí, že ho sledují upřeným, nevlídným pohledem. Rychle se zase otočí zpátky.

Před dveřmi sborovny stojí ředitelka. Je to starší elegantní dáma velice dobrotivého vzhledu – všechny postavy oživující školu tvoří kontrasty, a byla-li skupina černých krasavic kvintesencí zlé zvilosti, je tato dáma pouze zestárlou Zuzankou a vtělením dobroty a laskavosti.

„Vítám Vás, pane inspektore,“ říká laskavým hlasem, obtíženým velkou starostí.

„Dobrý den, paní ředitelko,“ uklání se Borůvka. „Zavolala jste mě...“

„Ano, ano. Pojdte prosím dál. A ty, Zuzanko,“ obrací se ředitelka na dceru, „ty se vrať do třídy.“

Zuzanka s rozkošným úsměvem udělá pukrle. Ředitelka s Borůvkou vejdou do sborovny a zavřou za sebou dveře. Rozkošný výraz na Zuzančině tváři se okamžitě změní ve výraz strachu. Zuzanka po špičkách přistoupí ke dveřím do sborovny a poslouchá u klíčové dírky.

3. Sborovna

Ponurá, temná místnost s dlouhým konferenčním stolem, za kterým sedí skupinka ustaraných kantorů. Všichni se tváří nesmírně vážně. Uprostřed sedí ředitelka, proti ní Borůvka, usazený ostýchavě na krajíčku židle. Ředitelka mluví:

„Stalo se něco, pane inspektore, co se na naší škole za celou dobu mého působení ještě nestalo. Čest naší školy je ohrožena. My jsme vzorná škola. Nikdy tu nebyl žádný skandál, žádná nepravost. Naše dívky jsou pilné, náš sbor je naprosto bezúhonný. A teď – ani tomu pořád nemohu věřit...“

Odmlčí se pod návaem vzrušených citů. Štafetu jejího projevu převezme kantor po její levici, dr. Pavel Lavecký. To je vysoce elegantní hezoun, typ filmového milovníka z třicátých let, v bezvadném obleku s vestou a se zářivou jehlicí v hypermódní kravatě.

„Původně jsme chtěli věc vyšetřit sami,“ říká. „S těmi několika sporadickými poklesky, které se nám tu vyskytly, jsme si pokaždé poradili. Ale tenhle případ se přece jen vymyká z našich – abych tak řekl – možností...“

Borůvka se snaží poznamenat: „A to myslíte, že já...“

Jiný učitel, obtloustlý padesátník s tváří plnou ušlechtilé úzkosti, mu skočí do řeči: „Chtěli jsme se tedy obrátit o pomoc na policii, jenomže... nám tu všem velice záleží na neposkvrněné cti naší školy, a tak jsme se obávali, aby to na nás nevrhlo stín... Řekne se: vyšetřovala tam policie, a to víte, znáte to jistě sám...“

Borůvka se opět pokusí: „Ovšem, ale...“

Dr. Lavecký mu opět skočí do řeči: „Ale jak jsem řekl, sami jsme si na takovou věc netroufli, a tak jsme nevěděli kudy kam, až paní ředitelka,“ vrhne na ni servilní pohled, „připadla na řešení, které nám všem připadá ideální.“

„Rozhodli jsme se totiž,“ naváže ředitelka, „že požádáme vás, jako rodiče naší žákyně a člena Sdružení rodičů a přátel školy, a zároveň známého kriminalistu, abyste byl tak laskav a pomohl nám. Chápejte, ne jako úřední osoba, ale jako rodič s kriminálními zkušenostmi...“

Zahledí se úpěnlivě na Borůvku, který nervózně zamrká.

„Jsem polichocen, paní ředitelko. Jistě, vynasnažím se k úplné spokojenosti,“ blábolí, přemožen rozpaky, jaké se zmocňují starostlivého rodiče před zraky pedagogů, jimž je svěřena jeho dcera. „A... o co, prosím, vlastně jde?“

„Řeknu vám to,“ praví ředitelka. „Celá záležitost začala včera po vyučování, kdy se udály věci neobyčejně podivné a nevysvětlitelné...“

Ředitelčin hlas utichá, obraz se prolíná do následující scény.

4. Před školou

Z hlavního vchodu se hrnou dívky do slunečního svitu. Nad vchodem je umístěna jakási busta s nápisem. Přiblížíme se k nim. Nápis nad bustou hlásí:

KVĚT CITU, SVĚTLO ROZUMU, Ó ŠKOLO PĚSTUJ
A ZASAĎ KOŘEN POVAH ROZHODNÝCH!

Rozeznáváme i bustu. Znázorňuje J. A. Komenského, ale něco má v nepořádku s očima. Když se přiblížíme ještě blíž, vidíme, že busta se na okamžik zlomyslně ušklíbne a přimhouří jedno oko.

Kamera sjede prudce ke vchodu. Právě vychází skupina zlých krasavic. Ozáří je slunce a ony vypadají pokud možno ještě zavileji než ve stínech gotického chodboví.

5. Chodba před 4.A

Ze třídy, označené jako 4.A, vychází profesor Kotě. Je to starší, staromódně oděný pán, na první pohled roztržitý profesor dobráckého vzhledu. Je sledován žákyní Janou Chocholoušovou, hezkou blondýnkou. Chocholoušová nese pod paží známý obávaný štos kompozičních sešitů. Pod druhou paží má několik normálních školních sešitů a kožený penál.

Profesor i jeho poskok v sukních vážně kráčí chodbou, po níž se míhají dívky, většinou malé holčičky, spěchající ze školy.

Dojdou až k zasklené skříňce, nad níž je nápis:

POŘÁDEK - ZÁKLAD DOBRÝCH VZTAHŮ MEZI LIDMI

Ve skříňce visí na háčcích klíče, označené cedulkami. Profesor odemkne skříňku klíčem, který vytáhne z kapsy, sejme klíč, visící pod cedulkou FYZIKÁLNĚ-MATEMATICKÝ KABINET, prof. LUMÍR KOTĚ - dr. PAVEL LAVECKÝ, a skříňku zase zamkne.

Pak pokračuje ve vážné chůzi, až se zastaví před dveřmi s nápisem FYZIKÁLNĚ-MATEMATICKÝ KABINET.

Ty odemyká.

6. Fyzikálně-matematický kabinet

Profesor i jeho žačka vešli do kabinetu. Je to opět temná, poměrně velká místnost, plná starodávných fyzikálních přístrojů

- padostrojů, Machových vlnostrojů, třecích elektrík a jiných podivností, pocházejících zřejmě ještě z dob mocnářství.

U okna je stůl pokrytý bílým ubrusem. Vedle stolu oتمان s přehozem. Na policiče na stěně mezi stolem a pohovkou je opět busta Jana Amose Komenského a nad ní nápis, táhnoucí se až nad oتمانem.

CO SE V MLÁDÍ NAUČÍŠ, VE STÁŘÍ JAKO KDYŽ NAJDEŠ

Prof. Kotě přistoupí ke stolu a otočí se k Chocholoušové: „Sešity uložte do skříně, Chocholoušová, a můžete odejít.“

Chocholoušová, která mezitím položila obě hromádky sešitů na stůl, sebere kompoziční sešity a odchází s nimi kamsi do nitra kabinetu.

Menší balíček normálních školních sešitů nechá ležet na stole.

Prof. Kotě si všimne, že na stole leží telegram. Vytáhne z kapsy brýle, přečte si telegram a zavrtí hlavou. Potom sáhne po telefonu a vytáčí číslo. Ozve se slabý signál telefonu.

7. Školníková lóže

Kolem zasklené školníkovy posady prochází poslední opozdilci z řad žákyň a kantorů.

Objevuje se ředitelka.

„Na shledanou, paní ředitelko,“ uklání se školník, jiný z dobrotivých stařečků působících na této škole.

„Na shledanou, pane Nedělo,“ říká ředitelka, zastaví se a vlídně se táže: „Jdete se zas podívat na vnoučátka?“

„Ano, paní ředitelko.“

„Doufám, že jsou všichni zdraví?“

„Jako buci, paní ředitelko!“

„Tak,“ ředitelka zaloví v kabelce, „tady jim dejte ode mne dárek.“ Vytáhne hrst lízátek.

„Děkuji mnohokrát, paní ředitelko, to budou mít radost!“ uklání se školník.

Obklopena svatozáří pohody a dobroty ředitelka odchází.

8. Fyzikálně-matematický kabinet

Prof. Kotě stojí se sluchátkem telefonu na uchu. Stále se ozývá slabý signál, který svědčí o tom, že na druhém konci telefon nikdo nebere. Prof. Kotě nespokojeně zavrtí hlavou, zavěsí a usedne ke stolu. Ze zásuvky vytáhne dopisní papír, z kapsy plnicí pero a chystá se psát.

Jenomže pero nefunguje. Profesor několikrát marně přejede po papíře, pak se rozhlédne po stole, něco hledá. Z jednoho sešitu na hromádce, kterou na stole zanechala Chocholoušová, vykukuje obálka. Profesor ji roztržitě vytáhne a zkouší pero na ní. Pero začne fungovat a profesor se pustí do psaní dopisu.

Přeneseme se do nitra kabinetu. Chocholoušová stojí před křivým zrcadlem, které má cedulku s nápisem ZRCADLO CONVEXNĚ CONCAVNÍ, nebo tak nějak, učeně a starým pravopisem, a které má sloužit k demonstracím optických zákonů.

Nyní slouží k tomu, že se v něm Chocholoušová prohlíží a dělá na sebe obličej. Zrcadlo její půvabný zjev deformuje v postavu strašlivého zrůdného skřeta.

„Chocholoušová!“ ozve se profesorův hlas. „Jste tu ještě?“

„Prosím, pane profesore!“ Chocholoušová poslušně přiběhne ke stolu.

„Tento dopis zaneste mé ženě!“ nařizuje profesor.

To Chocholoušovou zdatně otráví. „Hned?“ ptá se neochotně.

„Je to velmi důležité sdělení,“ praví vlídný stařík přísně.

9. Školníková lóže

Školník odemyká hlavní dveře Chocholoušové. „Copak, copak, že tak pozdě, Chocholoušová? Jindy jste vždycky první venku!“ podivuje se vlídně.

„Však já už letím!“ křikne Chocholoušová a vypadne. „Zdržel mě profesor Kotě!“

Školník za ní chce zamknout, ale vtom se ve dveřích objevuje Vladimíra Celbová. Je to jedna ze šesti zlých krasavic, které už známe. Má z nich nejpohrdlivější výraz. Nyní se však tváří neutrálně. V ruce nese kufřík.

„Pane školník, klíček od skříňky, prosím vás. Jdu vrátit dia-
projektor do kabinetu.“

„No no, to je mi nějaký spěch,“ filozofuje starý dobrák školník. „To to nemohlo počkat do zítřka, Celbová?“

„Nemohlo. Pan profesor mi to nařídil,“ říká Celbová, bere od školníka klíček a utíká po schodech nahoru.

„Tak dělejte. Nechám odemčino!“ volá za ní školník.

Kamera pohlédne na hodiny.

Ukazují 3.30.

Prolnou se.

Ukazují 3.45.

Po schodech sestupuje Celbová a jde ke školníkově lóži.

„Pane školník, klíček ve skříňce nevisí. A v kabinetě je zam-
čeno a nikdo tam není.“

Školník učiní pokus o přísné zamračení.

„Poslyšte, Celbová, není to nějaká rošťárna? Vy máte, mně se zdá, za ušima!“ a žertovně jí pohrozí.

„Ale pane školník!“ diví se nevinně krásná dívka.

„Jestli si ze mě děláte legraci, opravdu to povím paní ředi-
telce.“

„Na mou duši, pane školník, nedělám!“

Školník vyjde ze své lóže a oba odcházejí vzhůru po scho-
dech.

10. Chodba u skříňky

Ve skříňce visí všechny klíče. Před skříňkou stojí školník s Celbovou a přísně si měří dívku, která se zamračeně dívá na skříňku.

„Celbová, Celbová,“ říká školník. „To není pěkné, ze sta-
rého člověka si tropit žerty. Víte, že mám regma a nemůžu
do schodů.“

Ukáže na klíč pod cedulkou FYZIKÁLNĚ-MATEMA-
TICKÝ KABINET.

„Fakt tady nebyl, pane školník.“

„A jak to, že tady teď je?“ táže se školník pedagogicky. „Vy mě
budete tak dlouho zlobit, až to na vás povím paní ředitelce.“

Potom odemkne skříňku a vezme klíč.

11. Fyzikálně-matematický kabinet

Školník se přísně rozhlíží po kabinetě.

Sledujeme jeho pohled: roztodivné přístroje, stůl s bílým ubrusem, nyní - až na telefon - zcela prázdný, busta Komen-ského, nápis CO SE V MLÁDÍ NAUČÍŠ... atd., otoman se staromódním přehozem.

Je tu ticho a šero.

„Uložte přístroj do skříně a nelelkujte,“ říká školník přísně.

Celbová kráčí kabinetem. Sledujeme ji. Ukládá kufřík s projektorem do skříně, kam předtím Chocholoušová uložila kompoziční sešity.

Kamera se zastaví na sešitech.

Celbová se jich rovněž všimne, horečně se v nich začne přebírat.

Vytáhne jeden. Na štítku pod tištěným nápisem ÚLOHY Z MATEMATIKY vidíme perem napsáno VLADIMÍRA CELBOVÁ a na dolním okraji štítku je červeným inkoustem tato úhledná řádka číslic: 5, 4, 5, 5, 4-, 5.

Celbová se pohrdlivě ušklíbne a strčí sešit zpátky.

Spatří se v křivém zrcadle. I ona se v něm podobá zrůdnému skřetu.

Znovu se ušklíbne.

„Tak co to tam zas tropíte za neplechu, Celbová!“ ozve se školníkův hlas.

„Už jdu, pane školník!“

Celbová se otočí od zrcadla.

12. Školníková lóže

Celbová se školníkem sestupují se schodů. Školník chce ode- mknout dveře, zjistí, že jsou odemčené a pouští Celbovou. Potom jde do své lóže.

Okamžitě zas vyjde s kloboukem na hlavě. Odejde hlav- ními dveřmi ze školy.

Je slyšet skřípání zamykaného zámku.

Kamera pohlédne na hodiny.

Ukazují 4.00.

Prolnou se.
Ukazují 6.00.
Ozve se zvonek.
Zvoní dlouho.

13. Před školou

Chocholoušová se opírá o zvonek. Na tváři jí vidíme hlubokou starost, skoro zděšení. Mačká a mačká tlačítko zvonku, ale nikdo neotvírá.

Chocholoušová rychle odbíhá od školy.

14. Pokoj v bytě školníkovy dcery

Dobrotivý školník sedí, obklopen hromadou velice tlustých dětiček. Dětičky cucají lízátko. Obrázek rodinné velepohody.

„Chocholoušová, Chocholoušová,“ říká školník káravě dívce, která celá zchvácená netrpělivě přešlapuje před ním. „Taková mladá a už tak zapomnětlivá!“

„Pane školník, prosím vás, pojdte. Je to strašně důležité!“

Školník vstává a líbá dětičky, jedno po druhém.

„Co to v té hlavě máte!“ obrací se znovu k Chocholoušové. „Mně se zdá, že všechno možné, jenom ne školu a učení, vidíte?“

„Prosím vás, rychle,“ naléhá Chocholoušová.

„No vždyť už jdu,“ říká školník.

Odcházejí.

15. Školníková lóže

Školník podává Chocholoušové klíček od skříňky.

„Děkuju!“ vydechne Chocholoušová a téměř mu klíček vyškubne z ruky.

Utíká do schodů, bere je po dvou. Na hodinách je 6.30.

16. Chodba u skříňky

Chocholoušová vyběhne po schodech a letí ke skříňce s klíči.

Před ní se zarazí.

V řadě klíčů jeden chybí. Nad prázdným místem je známá cedulka FYZIKÁLNĚ-MATEMATICKÝ KABINET.

Chocholoušová se otočí a utíká chodbou.

Zastaví se před fyzikálně-matematickým kabinetem a vytržštěně hledí na klíčovou díрку.

Klíčová dířka je prázdná.

Chocholoušová vezme za kliku. Je zamčeno.

Chocholoušová zalomcuje klikou. Uvnitř jako by cosi zaharařilo.

Chocholoušová se shýbne ke klíčové dířce. Díváme se s ní, ale v klíčové dířce zřejmě trčí zevnitř klíč. Není nic vidět, jenom jakési stíny, které se neurčitě míhají, jako by uvnitř někdo zápasil.

Ozve se rachot překocené židle.

Chocholoušová se vztyčí. Na tváři se jí zračí leknutí.

Otočí se a po špičkách odchází ode dveří.

Z kabinetu se ozve přidušený bolestný výkřik.

Chocholoušová sebou trhne a rozběhne se ke schodům.

17. Školnířkova lóže

Školník s Chocholoušovou se ubírají ke schodům.

„Ale jak by mohl v kabinetě někdo být, Chocholoušová,“ říká. Škola je zamčená, nikdo nemá klíče.“

„Ale tam opravdu někdo je. A klíč je v zámku zevnitř.“

„Mně se zdá, že se tu děje nějaká neplecha,“ kývá hlavou školník. „Odpoledne Celbová, taky že klíč od kabinetu není na svém místě, a pak se ukázalo, že si ze mě tropila šprýmy. Ale jestli vy si ze mě taky děláte legraci...“

„Nedělám, pane školník.“

„...tak já už to opravdu povím paní ředitelce!“

Pomalú stoupají po schodech.

18. Chodba u skříňky

Školník s Chocholoušovou stojí před skříňkou. Je plná. Klíč od matematicko-fyzikálního kabinetu už zase visí na svém místě.

Školník si káravě změří Chocholoušovou.

„Tohle už, Chocholoušová, opravdu přestává všechno!“

„Ale on tu fakt nebyl!“ brání se Chocholoušová.

„Tak dlouho se chodí s uchem ke džbánů, až... až to na vás povím. Pojdte!“ Školník rezolutně odemkne skříňku, vezme klíč a otočí se k odchodu.

19. Fyzikálně-matematický kabinet

Školník zkoprněle stojí u dveří, které jsou otevřeny. Po jeho boku Chocholoušová. Oba se udiveně rozhlížíjí po kabinetě.

Prísny pořádek kabinetu je zřejmě narušen. Přehoz přes otoman je zmuchlán a leží na zemi. U stolu je na zemi překočená židle. Nápis nad otomanem je natržen a visí schlíple dolů. Busta Jana Amose Komenského stojí obličejem ke stěně.

„Panebože, to je nadělení!“ žasne školník.

„Tak vidíte, že tu někdo byl!“ říká Chocholoušová.

Školník se zachmuří, zavře za sebou dveře. Zachmuří se ještě víc a podívá se na ruku. Na prstech a na dlani má mokré skvrny od jakési lepkavé temné tekutiny.

Pohlédne na Chocholoušovou. Chocholoušová pohlédne na něj.

Školník udělá přísný obličej a ruku schová za zády.

„Kam jste si dala ty sešity?“ řekne a shýbne se pro překočenou židli. Postaví ji na nohy.

„Semhle na stůl.“ Chocholoušová přistoupí ke stolu.

„A tu obálku jste měla na nich?“

„Ano...“ Chocholoušová nabírá k pláči.

„Hm,“ školník přelétne zrakem stůl. „Tady není.“

Chocholoušová slzí. „Někdo ji ukrad!“

„A nedala jste ji dozadu, co jsou ty kompoziční sešity?“

„Nedala!“ Chocholoušová už brečí.

„Pojďte se tam podívat,“ vybídne ji školník.

Jdou dozadu. Školník se probírá kompozičními sešity.

Nic.

Pohlédne do křivého zrcadla.

Ze zrcadla na něj pohlédne nový, ještě zrudnějšší skřet, než byli dva předchozí.

„Tak pojdte,“ vybízí Chocholoušovou a oba rychle odcházejí ke dveřím. „Tady musí zůstat všechno, jak tu bylo. Tohle se musí vyšetřit.“

Ve dveřích se zarazí a ohlédne se.

Potom přistoupí k židli a znovu ji povalí na zem.

P r o l n o u t

20. Sborovna

„...a v té obálce bylo patnáct set korun, které si dívky uspořily na maturitní večírek,“ říká ředitelka Borůvkovi.

Borůvka smutně pokývá hlavou.

„A co pan profesor Kotě? Nenašel tu obálku on?“

„Nenašel,“ pokračuje ředitelka. „Nepřišel dnes do školy, je nemocen. Volala jsem k nim, ale on prý žádnou obálku v kabinetě nenašel.“

„Mluvila jste s ním osobně?“

„Ne. Bylo mu tak špatně, že nemohl vstát k telefonu. Ale jeho paní se ho šla zeptat. Žádnou obálku v kabinetě neviděl.“

„Hm,“ Borůvka se zamyslí. „A kdo všechno věděl o existenci té obálky?“

Teď se zamyslí ředitelka. Pohlédne na Laveckého.

„Vlastně - vlastně jenom vaše třída, pane kolego, že?“

Lavecký kývne: „Jenom čtvrtá B.“

21. Třída 4.B

Lavecký, Borůvka a ředitelka stojí na stupínku a žákyně si je nevraživě prohlížejí. Jsou to vesměs hezké dívky.

Vzadu v krajní řadě vidíme našich šest zlých krasavic.

Lavecký demagogicky řeční: „My věříme, dívky, že se to všechno vysvětlí, že jde vlastně o nějaký omyl. Naše škola má tu nejlepší pověst a takováhle věc by ji zle poškodila. Jde o naši i vaši čest, i o čest školy. Proto tu také je pan poručík Borůvka, aby... prosím, Koutenská!“

Dává slovo dívce, která se začla horlivě hlásit.

„Pane profesore, nám jde o čest školy stejně jako vám. A proto nás trochu mrzí, že k tomu zvali pana poručíka. My

bychom si to objasnily samy mezi sebou a takovou černou ovci, která by kradla, tu bychom samy oznámily a potrestaly.“

„Správně, Koutenská,“ chválí ji Lavecký. „Udělala jste mi radost. A pan poručík je tu právě proto, aby vám pomohl tu černou ovci odhalit.“

„My jsme panu poručíkovi moc vděčné,“ skočí mu do řeči jiná dívka, „ale my bychom si to opravdu vyřídily samy mezi sebou.“

Borůvka je ve zřejmých rozpacích.

„Žákyně...dívky,“ pokusí se navázat kontakt. „Jsem tu skutečně jenom ve funkci otce, ne ve funkci...“

„Když tady nejste úředně, tak tu vůbec nemáte být!“ prohlásí rozhodně opět jiná dívka. „Tohle je věc naší třídy a co se doma uvaří...“

„Dívky!“ vloží se do sporu přísně Lavecký. „Někdo ukradl patnáct set korun ve fyzikálním kabinetě a vy...“

Přehluší ho sborové zahučení, v němž však jasně rozeznáváme unisonový úsudek:

„Tak to byl Kotě!“

„Ale dívky!“ pokouší se uklidnit rozbouřenou třídu ředitelka.

Jenomže marně. Třídou vře hlasité pohoršení.

22. Fyzikálně-matematický kabinet

Chocholoušová stojí u stolu, naproti ní Borůvka. Jinak je v kabinetě ještě školník, ředitelka a Lavecký.

„Říkáte, že ty sešity jste položila sem na stůl?“ ptá se Borůvka.

„Ano, prosím,“ odpovídá Chocholoušová.

Borůvka se zadívá na stůl. Na bílém ubrusu v rohu stolu je velká zaschlá temná skvrna. Borůvka přejíždí zrakem desku stolu. Je úplně prázdná, stojí na ní jenom telefon, kalendář a čistě vymytý šálek na kávu s talířkem.

Borůvka otevře zásuvku, přehrabuje v ní. Není zde však nic než hromádka časopisů českých matematiků, plechovka s kávou, plechovka s cukrem a pečlivě složená utěrka.

„Kde má pan profesor Kotě červený inkoust?“ zeptá se Borůvka.

„Myslím že doma,“ odpoví ředitelka. „Kolega Kotě opravuje práce žákyň zásadně doma. Říká, že ve škole se nemůže soustředit.“

„A co tedy dělá tady v kabinetě?“

„Tady jen studuje... a vaří si kávu.“

„Hm,“ řekne Borůvka, nadzdvihne ubrus a zamne v prstech černou skvrnu. „A vy říkáte, že jste slyšela tady v kabinetě někoho bolestně vykřiknout?“ táže se Chocholoušové.

„Ano, prosím,“ říká Chocholoušová ustrašeně.

Ze zadu přistoupil k Borůvkovi školník a hledí mu přes rameno na skvrnu. Borůvka se po něm otočí, školník zrozpačítí.

„Já bych, prosím, kdybyste dovolil, měl důležitý sdělení.“

„Ano?“

Školník se rozhlédne a potom Borůvkovi něco zašeptá do ucha. Borůvka zdvihne obočí.

„Krev?“ řekne tiše a udiveně.

Přistoupí ke klice dveří, rozhlédne se a pak stydlivě vytáhne z kapsy lupu.

„Pardon,“ řekne a pohlédne lupou na kliku.

Na klice jsou zbytky něčeho černého, zaschlého.

Všichni se zatajeným dechem pozorují Borůvku.

Borůvka se rozpačitě usměje na ředitelku a přejde ke stolu.

Pohlédne lupou na ubrus na stole.

Vidíme, že na tkáni ubrusu je zaschlý škraloup čehosi tmavého, zřejmě krve.

„A vy tedy tvrdíte,“ obrátí se znovu na Chocholoušovou, „že když jste odešla z kabinetu, seděl pan profesor Kotě tady u toho stolu.“

„Ano, prosím.“

„A vy zas tvrdíte,“ otočí se na školníka, „že pan profesor Kotě odešel ze školy hned po vyučování s ostatními učiteli?“

„No teda... že bych si vzpomínal, to si nevzpomínám. Ale musel odejít. Protože když odešla tady Chocholoušová,

tak jsem zamk a od školy nemá nikdo klíče než já. Tady se všechno zamyká. Z bezpečnostních důvodů. My jsme vzorná škola.“

„A za celé odpoledne nikdo kromě Celbové a Chocholoušové nepřišel?“

„Nikdo. Paní profesorka Zemánková měla mít povinný zpěv, ale volala ráno, že má chřipku, tak zpěv odpadl.“

„Hm,“ Borůvka se zamyslí. Přejede zrakem převrácenou židli, potřísněný stůl, zchumlaný otoman, natržený nápis, bustu čelem ke stěně.

Přistoupí k ní a otočí ji čelem k místnosti.

Všimne si něčeho, co leží na zemi pod bustou.

Shýbne se pro to.

Kamera prudce zaostří.

Je to utržený černý dámský podvazek.

Borůvka v dřepu se rozpačitě rozhlédne a rychle jej strčí do kapsy.

Pak spatří pod stolem nějaký papír.

Po čtyřech k němu přileze.

Je to telegram.

Borůvka jej čte, my jej čteme s ním. Stojí v něm:

BOZENA DOSTALA INFARKT. PRIJED IHNED. SVAGR.

Borůvka se opět pod stolem opatrně rozhlédne a strčí telegram do kapsy. Pak vyleze a opráší si kolena.

„Hm,“ řekne zamyšleně k ředitelce. „Tak panu profesorovi Kotěti bylo ráno tak špatně, že nemohl vstát k telefonu?“

„Ano. Jeho paní to říkala.“

Borůvka se zamyslí.

„Nemohl vstát k telefonu,“ říká si jakoby pro sebe. „Já jsem u něho jednou byl,“ pokračuje ještě zamyšleněji a pak ostře pohlédne na ředitelku. „A víte, paní ředitelko, kde on má v bytě telefon?“

Ředitelka se zamyslí.

Na tváři se jí najednou objeví úžas. „Proboha... ale to... vždyť on ho má hned u postele!“

„To by mohlo znamenat...“ říká si jako pro sebe Borůvka.

„Co?“ vydechne ředitelka.

„Já nevím.“ Borůvka mluví velmi pomalu. „Ale třeba to, že pan profesor Kotě není doma.“ Pohlédne znovu ostře na ředitelku. „A protože tady také není... kde vlastně je?“

Všichni přítomní se zatváří dosti neinteligentně.

Chocholoušová přímo zděšeně vyvalí oči.

23. Pokoj v bytě prof. Kotě

Na nočním stolku stojí telefon.

Vedle stolku jsou prázdné rozestlané manželské postele. U nich stojí Borůvka s paní Kotětovou, opodál Lavecký.

Borůvka tiše, jakoby vyčítavě říká: „Proč jste říkala paní ředitelce, že váš manžel je doma, ale že nemůže vstát k telefonu?“

Kotětová tragicky pokrčí rameny a přitiskne si kapesníček k oku. „Bylo mně to... trapné.“

„Proč?“ ptá se Borůvka a poklepe na dopis, který drží v ruce. „V tomhle dopise vám přece jasně píše, že musí odejet do Pardubic, protože mu onemocněla sestra. Přinesla vám ho jeho žákyně, je psán jeho rukou, neměla jste tedy důvod pochybovat o pravosti?“

Kotětová mlčí a znovu krčí rameny.

„A infarkt,“ vmísí se do hovoru Lavecký, „to je přece dost závažný důvod k náhlému odjezdu.“

„Já vím,“ řekne Kotětová. „Ale on...“

„Co on?“ pobídne ji Borůvka.

„On do Pardubic vůbec nejel.“

„Jak to víte?“

„Telefonovala jsem tam v noci švagrovi. Mužova sestra je opravdu v nemocnici, ale on... nepřišel.“

Borůvka povytáhne obočí a zesmutní.

„Ale když už jste lhala, proč jste paní ředitelce říkala, že leží doma nemocen? Proč jste jí neřekla, že odjel do Pardubic?“

Paní Kotětová zápasí s vnitřním pohnutím.

„Protože já ... vím kde je.“

„Tak? A kde tedy je?“

„Vlastně ... já nevím *kde*, ale vím co dělá.“

Borůvka na ni hledí nechápavě. „A co dělá?“

Paní Kotětová zápasí s pohnutím čím dál tím víc.

„Tak co?“ ptá se Borůvka poněkud netrpělivě. „Co vlastně víte?“

„Je u milenky!“ vyletí z paní Kotětové a ona se rozpláče.

24. Kout na chodbě školy

Skupina zlých krasavic zajala Chocholoušovou.

„Jak to říkali o Kotětovi?“ ptá se jí podmračeně Celbová.

„Že prej doma není... a v kabinetě taky ne... tak prej kde vlastně je,“ odpovídá ustrašeně Chocholoušová.

Krasavice se na sebe mlčky podívají.

„Vy...vy jste mu něco...“ vydechne zděšeně Chocholoušová.

Celbová si ji změří studeným, výhružným pohledem. „Mlč a pal!“ řekne stručně.

Chocholoušová odpálí.

Krasavice na sebe hledí zachmuřeně.

25. Pokoj v bytě prof. Kotě

Jsme v jiném koutě téhož pokoje, u toaletního stolku. Paní Kotětová zlomeně vzlyká v křesílku.

„Já to vím už dávno. Několikrát přišel anonymní dopis. Jednou jsem mu v kapse našla milostné psaní a jednou dokonce ... tohle!“

Vytáhne zásuvku toaletky. Z ní vyjme titěrný dámský černý podvazkový pás.

Borůvka rozpačitě polkne, vezme pás a odstoupí s ním k oknu. Z kapsy vytáhne podvazek a srovnává ho s pásem. Ale pás má všechny podvazky na svém místě.

Najednou si Borůvka všimne, že se mu Lavecký zvědavě dívá přes rameno. Rychle strčí podvazek do kapsy.

26. Ulička na Starém Městě

Borůvka kráčí s Laveckým.

„Já nevím, ale...“ usmívá se Lavecký. „Milenka kolegy Kotěte... to je přímo contradictio in adjecto.“

„Vy o ní něco víte?“ táže se překvapeně Borůvka.

„Ne,“ zavrtí hlavou Lavecký. „Promiňte, jsem ještě latiník. To pouze znamená, že milenka kolegy Kotěte je nesmysl.“

„Hm,“ řekne Borůvka zamyšleně. „On patrně u žákyň není příliš oblíben, co?“

„Inu... jste přece kriminalista,“ usmívá se dál Lavecký. „Starý, zkostnatělý, zapomnětlivý profesor... a ti naši bigbeatoví ďáblové v sukních...“

P r o l n o u t

27. Zadní trakt školy

Borůvka se zastavil před velkými dveřmi a bere za kliku.

„Tady je vždycky zavřeno,“ říká Lavecký. „Zadní vchod se nikdy neodemyká.“

„Chtěl jsem se jenom přesvědčit, jestli školník mluvil pravdu,“ říká Borůvka a rozhlíží se. „A jinudy opravdu ze školy nejde odejít?“

„Jiný vchod neexistuje.“

Borůvka se sehne k oknům těsně nad chodníkem.

„To jsou okna do sklepa,“ vysvětluje Lavecký. „Dají se otevřít jenom zevnitř.“

Borůvka se shrben rozhlíží.

„Myslíte?“ říká, jakoby slabě ironicky.

Kamera vyjede po fasádě zadního traktu školy vzhůru. V okně křídla, které vystupuje kolmo z budovy, jsou namačkány zachmuřené obličejové zléh černých krasavic. S napětím sledují Borůvkovo počínání.

Transfokátorem se přiblížíme k nim.

Mračí se, hledí napjatě dolů.

Transfokátor se zas prudce vzdálí.

Borůvka se shýbá k jednomu z okýnek u chodníku. V rohu je kus tabulky skla vyražen. Borůvka se otočí k Laveckému.

„Co je to tady?“

Lavecký pokrčí rameny: „Nevím. Mám dojem, že nějaké skladiště nebo co.“

Borůvka se znovu skloní k okénkům. Tabulka je vymáčknuta právě ve výši kliky, kterou se okno zevnitř zavírá.

Borůvka znovu vytáhne lupu.

„Pardon,“ řekne omluvně směrem k Laveckému.

Na klíce jsou zbytky temného škraloupu.

Borůvka se mlčky otočí na Laveckého.

Lavecký se rozpačitě usměje.

„Můžete jít zatím kolem, pane profesore,“ řekne Borůvka.

„Já se podívám, jestli jde tudy prolézt.“

„Nene. Já půjdu s vámi. O tomhle jsem neměl ani tušení.“

„Zamažete se.“

Lavecký mávne rukou.

„Jde o čest školy,“ řekne uvědoměle.

Borůvka odemkne okno otvorem v tabulce skla a opatrně vlezle dovnitř. Lavecký leze za ním.

Transfokátor prudce vyjede k oknu s dívkami.

Zamračily se.

Podívají se jedna na druhou.

28. Sklepní místnost

Borůvka leze oknem do sklepní místnosti. Přímo pod oknem stojí jakýsi ponk, po němž se dá snadno sestoupit na zem.

Borůvka i Lavecký sestoupí, Borůvka si prohlíží ponk. Na něm jsou jasné stopy mnoha šlápot.

Borůvka pohlédne na Laveckého.

„Čilý provoz,“ řekne stroze.

Lavecký zavrtí hlavou.

„Kdo by tohle tušil... Naše škola, a tady to...“

Borůvka se obrátí a kráčí přes sklep. Je to velmi temná místnost, skoro tu není vidět. Kroky se rozléhají. Borůvka dojde ke dveřím na protější straně. Vezme za kliku, dveře povolí. Borůvka vyhlédne ven.

Vidíme chodbu v přízemí školy. Borůvka dveře zase zavře.

„Je to jasné,“ řekne. „Tudy mohl kdokoliv přijít nebo odejít. Ale stejně: kam asi odešel?“

Zamyslí se.

Lavecký si nervózně přihladí vlasy.

„To je opravdu záhadné...“

Borůvka na něho pohlédne. Zaváhá. Chvíli jako by v duchu s něčím bojoval, pak se odhodlá k otázce:

„Mohu se vás na něco zeptat?“

Lavecký ještě víc znervózní.

„Prosím... pokud vám budu moci odpovědět...“

„Ale to jistě. Chtěl bych využít této příležitosti,“ rozhlédne se a mluví spiklenecky, „že jsme tu sami. Chtěl jsem se vás zeptat, pane profesore, jak se učí moje dcera Zuzana Borůvková ze čtvrté A. Máte ji na chemii...“

Lavecký si znatelně oddychne.

„Borůvková? Ze čtvrté A? Nadaná, nadaná. Ovšem... nedá se říct, že by neuměla, ale mohla by umět mnohem víc, než umí. Já mám takový dojem, že chemie ji příliš nezajímá.“

„Tak? No to já si s ní promluvím. Já jí ukážu... chemie a nezajímat! Spolehněte se, pane profesore, že moje dcera bude od zítřka...“

Najednou oba strnou.

Z nitra sklepa se ozvalo zavrznutí.

Hrobové ticho.

V tichu kroky.

Potom se se skřípěním otevřou dveře v boční stěně sklepa a zády z nich vycouvá nějaká postava, vlekoucí objemný kufr.

A to už ji poznáváme. Je to školník.

„Copak tu děláte?“ otázka se přísne Lavecký.

„Fuj, pane profesore! To jsem se lek!“

„Co tady děláte?“ ptá se Borůvka.

„Ale nic, pane inspektore. Jenom... jak jste říkal... že pan profesor Kotě vlastně zmizel... tak jsem si myslel, jestli tady někde není. Hledal jsem ho...“

„A našel jste ho?“ skočí mu do řeči Borůvka.

„Nenašel.“

„Co je to v té druhé místnosti?“

„To je jen taková... dílnička. Údržbářská dílna. Opravuju tam, co je potřeba.“

Borůvka vykročí ke dveřím do dílničky.

„Neobtěžujte se, pane inspektore. Už jsem to prohlédl. Nikdo tam není.“

„Přesvědčíme se,“ říká Borůvka a prochází dveřmi.

29. Jiná sklepní místnost

Jsme v malé místnosti. Uprostřed stojí podlouhlý prázdný stůl. Je pokecán jakýmisi skvrnami.

Borůvka i Lavecký se rozhlížíjí.

V místnosti je temno, jenom kalná žárovka, kterou museli rozsvítit, vrhá slabé světlo do rohů plných stínů.

U stěny leží cosi podlouhlého, je to přikryto plachtou.

Na jednom konci pod plachtou je něco velikého, kula-tého.

Kamera prudce zaostří.

Vypadá to jako obrisy lidské hlavy.

Borůvka s Laveckým na to vytřeštěně hledí.

Pomalou přistoupí blíž.

Školník se pokusí odplížit, ale Borůvka ho chytne za ruku. Pak vezme opatrně za cíp plachty, chvíli váhá, pak prudce trhne látkou.

Školník vyjekne.

Objeví se baňatá skleněná křivule.

„Proboha!“ vydechne Lavecký. „Co já se té křivule nahledal!“

Borůvka stáhne plachtu z celého předmětu.

„Tak sem se ztrácelo zařízení mého kabinetu!“ zvolá Lavecký.

Je to destilační zařízení na domácí výrobu alkoholu. Ve školníkově kufru jsou narovnaný láhve s vinětami. Školník tone v rozpacích.

30. Ředitelna

„Ne, ne, ne!“ mává odmítavě rukama ředitelka. Sedí za psacím stolem v ředitelně, kde je sama s Borůvkou. Borůvka sedí v křesle proti ní.

„Ne, ne,“ pokračuje ředitelka. „Že si náš školník tajně pálí kořalku, tomu jsem uvěřila. Je to pro mě strašné zklamání, ale

viděla jsem to na vlastní oči. Ale že kolega Kotě má milenkou? Ne! Tomu uvěřit, to se ve mně všechno vzpírá!“

„Jeho manželka má milostný dopis. Může vám ho ukázat.“

„To je určitě nějaký omyl,“ říká odmítavě ředitelka. Je v rozpacích, v jakých nebyla ani při zprávě o krádeži. Skoro ji nepoznáváme. „Kdyby to měla být pravda, to potom nevěřím už ničemu na světě!“

Ředitelka si rozčilením ovívá tvář kapesníčkem.

„Chápu vaše vzrušení,“ chlácholí ji Borůvka. „Jenomže... Všechno nasvědčuje, že se tu událo cosi mnohem závažnějšího, než je krádež patnácti set.“

„Co, proboha?“

„Inu, nerad bych vás seznamoval se svojí hypotézou, dokud se nedozvím ještě jednu nebo dvě věci. Ale... směl bych vás o něco požádat?“

„Žádejte co chcete. Čest školy musí být očištěna z takového hrozného podezření. Nejváženější člen sboru – a... Já to ani nemohu vyslovit!“

„Hm, ano,“ říká uctivě Borůvka. „Někdy je ovšem nutno volit mezi ctí a pravdou.“

„U mne je vždycky na prvním místě čest!“ prohlásí pateticky ředitelka.

„Přirozeně. Vy jste ředitelka. Já jsem ovšem detektiv a...“

„Ale také jste otec!“ skočí mu do řeči ředitelka. „Otec zákyně našeho ústavu!“

„To máte pravdu,“ řekne Borůvka a zrozpacití. Vytáhne kapesník a otře si čelo. Ředitelka si rovněž otírá čelo. Chvíli je ticho a oba si zoufale otírají čela.

„Co jste chtěl?“ zeptá se potom chabě ředitelka.

„Ano. Chtěl jsem... má čtvrtá B dnes tělocvik?“

„Má. Poslední hodinu.“

„Byl bych rád, kdybyste ho mohla přeložit na nejbližší hodinu.“

„Proč?“

Borůvka se vážně zadívá na ředitelku. „Protože... podívejte se...“ začne rozvážně a smutně.

31. Šatna u tělocvičny

Dívky se oblékají do cvičebních úborů. V rohu se opět radí naše zlé krasavice.

„Proč přehazovali tělák? Vždyť Lovely není nemocnej!“ medituje jedna.

„Asi chtěj prohledat třídu,“ říká jiná s obavami.

„Proč?“ namítá třetí. „Jestli už to vědí, tak nebudou nic prohledávat.“

„A co budou dělat?“ ptá se čtvrtá.

„Podaj si nás,“ řekne Celbová a ušklíbne se. „Natáhnou nás na skřípec.“

Všechny se po sobě vážně a zachmuřeně podívají.

„Tak at!“ řekne jedna.

Celbová jí mlčky podá ruku.

„Dámy!“ řekne vyzývavě.

Jedna po druhé kladou se dívčí ruce na spojené ruce těch dvou, až vznikne živá hvězdice rukou.

„Nástup!“ ozve se hlas profesorky tělocviku.

Dívky se hrnou do tělocvičny. Šatna se vyprázdní. Z tělocvičny zaznívá pravidelný dusot klusajících nohou a pískot píšťalky, povely profesorky tělocviku.

V šatně je jinak ticho.

Najednou se pootevřou dveře.

Dovnitř nahlédne ředitelka.

Když se přesvědčí, že je šatna prázdná, vstoupí po špičkách.

Přiblíží se k prvnímu chuchvalci šatů pověšených na věšáku a začne se jimi probírat.

32. Sborovna

Na dlouhém konferenčním stole leží šest úplně stejných černých podvazkových pásů. Dost titěrných. Nad nimi zdrcená ředitelka, Borůvka, Lavecký a obtloustlý profesor češtiny. Borůvka s černým podvazkem v ruce kontroluje jeden pás po druhém. Pak se otočí na profesora češtiny.

„A ten nápis, pane profesore, to je, jako kdyby se česky řeklo...“

Profesor pozdvihne pás.

Vidíme, že je na něm bíle vyšit nápis: KILL KITTEN KLAN.

Kamera přejede ostatní pásy. Nápis je na všech.

„Kill Kitten Klan,“ říká pomalu profesor a otočí se na ředitelku. „Inspirace je ovšem jasná?“

„To mají z těch politických desetiminutovek!“ zaběduje ta dáma.

„Kill Kitten Klan,“ opakuje profesor. „To je, jako kdyby se česky řeklo: Klan pro zabití Kotěte.“

Všichni se na sebe zděšeně podívají.

„Ale to přece není možné!“ vydechne ředitelka. Dívá se úpěnlivě z jednoho na druhého, ale všichni mlčí a vyhýbají se jejímu pohledu. Konečně ředitelka spočine pohledem na Borůvkovi.

Borůvka si rozpačitě zajede prstem pod límec. „Jsou to jistá fakta,“ odkašle si. „Ta krev...“

„Ale naše dívky!“ zaúpí ředitelka. „Vždyť ony jsou takové... takové nevinné!“

33. Předě dveřmi do sborovny

Zlé krasavice stojí v řadě a zavile hledí do kamery. Každá drží v ruce pár punčoch.

„Tobě taky chybí, Babinská?“ ptá se hlas profesorky tělocviku.

„Ano,“ řekne nevlídně Babinská.

„Tobě taky, Herodesová?“

„Taky.“

„A tobě, Koniášová?“

„Mně taky.“

„A Jidášová?“

„Ano.“

„Lomikarová?“

„Taky.“

„A Celbová?“

Celbová se pomalu ušklíbne. „Mně taky chybí podvazky, paní profesorko,“ řekne nesmírně pohrdavě.

„Tak jděte dovnitř,“ vybídne je profesorka.

Dívky se chladně podívají jedna na druhou. Pak vykročí ke dveřím.

34. Sborovna

Za dlouhým konferenčním stolem sedí jako inkviziční tribunál Borůvka, ředitelka, Lavecký, obtloustlý profesor a dvě profesorky. Kamera pohlédne na stěnu nad ně. Je tam nápis: NAD NIKÝM NELÁMAT HŮL - MYDLÁŘ /1620-1695/.

Kamera opět zaostří na profesory. Před každým leží jeden podvazkový pás.

Na šesti židlích proti profesorům sedí šest zlých krasavic.

„A kdo směl být členem toho...“ – Borůvka si odkašle – „toho klanu?“

„Každá, která propadla z matematiky,“ říká chladně a zavile Babinská.

„A jaký byl...ehm... účel té... ehm... organizace?“ pokračuje Borůvka ve výslechu.

„Chtěly jsme pana profesora Kotě uštvat k smrti,“ prohlásí zcela klidně Koniášová.

Sbor profesorů po sobě vrhne zděšené pohledy. Ředitelka polkne prášek. Borůvka si odkašle.

„A jak jste to chtěly dokázat?“

„Posílaly jsme jeho ženě anonymní dopisy, a v těch jsme jí psaly, že pan profesor Kotě má milenkou,“ říká chladně Herodesová.

„Také jsme panu profesorovi daly tajně do kapsy několik fingovaných milostných dopisů,“ pokračuje sama od sebe Jidášová.

Nové zděšení ve sboru.

„A...“ Borůvka rozčileně hledá formulaci otázky. „A to jste si od toho slibovaly, že...“

„...že paní profesorová pana profesora ze žárlivosti zavraždí,“ dořekne za něho zcela klidně Lomikarová.

Ředitelka téměř omdlí a zakucká se práškem, který polyká s vodou. Obtloustlý profesor češtiny si hlučně odkašle. Borůvka se rychle zeptá:

„A ten klan... to jste skládaly nějaký slib?“

„Slib jsme skládaly do rukou Velké Dračice,“ odtuší Babinská.

„Velké Dr...“ zaúpí ředitelka.

„To mají z novin!“ řekne temně profesor češtiny.

Borůvka to spěšně zamlouvá. „A kdo je... ehm... kdo zastává tu funkci?“

Dívky mlčí.

Potom řekne klidně a vyzývavě Celbová: „Já.“

„Celbová!“ vydechne shromáždění sborem.

Celbová se ušklíbne.

„Jste si...“ říká kvapně rozpačitý Borůvka, „jste si vědomy toho, že pan profesor Kotě je od včerejška nezvěstný?“

Dívky hledí kamenně na něho.

Babinská řekne vzpurně: „My to víme.“

„Hm,“ řekne Borůvka rozpačitě. „A měly jste promyšleno, co byste dělaly, kdyby...“ zarazí se.

Ticho.

Ředitelka to nevydrží. „Kdyby co, pane inspektore?“

„Kdyby paní profesorová Kotětová pana profesora Kotěte ze žárlivosti sama... sama nezavraždila?“

Na tvářích dívek jsou zcela kamenné výrazy.

Najednou se však zdá, že se na nich objevil náznak užaslé úcty.

Celbová se slabounce ušklíbne.

P r o l n o u t

35. Chodba ve škole

Chumel dívek, většinou mladších. Jsou mezi nimi i docela malé holčičky.

„Holky, slyšely jste to?“ ptá se dychtivě jedna.

„Co?“

„No vo Kotěti?“

„A co?“

Holčička se rozhlédne a tajemně zašeptá: „Voni prej ho holky ze čtvrtý bé zavraždily!“

Holčičky se rozšumí radostným zájmem.

36. Sborovna

„Naposled byl viděn ve svém kabinetě. Ze školy vůbec neodešel. A v kabinetě se našly...“ Borůvka si odkašle. „...stopy krve.“

Přejede pohledem dívky.

Ty na něho hledí naprosto chladně.

„A někdo... vnikl do školy nebo unikl ze školy sklepem, a...“ – znovu si odkašle – „a na klice okna ve sklepech jsou rovněž stopy krve...“

Dívky hledí dál jako sochy.

P r o l n o u t

Krasavice už ve sborovně nejsou. Učitelé stojí v rozčileném chumlu.

„V člověku se všechno vzpírá tomu věřit,“ říká zoufale profesor češtiny, „ale u nás v ulici zavraždili minulý měsíc nějaký výrostek trafikanta. Kvůli padesáti korunám. A byla mezi nimi i jedna dívka.“

„Ale profesore!“ zaúpí ředitelka.

„Jim to je patrně jedno,“ říká zkormoučeně profesor češtiny. „Oni takové hodnoty patrně nerozlišují.“

„Já...“ vmísí se do hovoru staříčká profesorka. „Nechtěla jsem o tom mluvit, aby to nevrhlo stín na čest naší školy. Ale mně se minulý týden stala ve čtvrté bé taková hrozná věc... ani tomu nebudete věřit.“

Rozhlédne se po ostatních. Kolegové ustrašeně naslouchají.

„Položili mi na židli napínáček!“

Všichni zděšeně vrtí hlavami. Ředitelka opět bere prášek.

„Ehm, když dovolíte,“ vmísí se do hovoru Borůvka, „já se opravdu obávám, že za této situace zde už nemohu fungovat jako pouhý... ehm... rodič, ale především jako kriminalista.“

„Pane inspektore! Vždyť jste mi slíbil...“ úpí ředitelka.

„Ovšem slíbil. Ale pochopte, došlo ke zmizení osoby za podezřelých okolností... ta krev... ten ehm... klan... ten podvazek... tady u těch pásů sice žádný nechybí, ale u dvou byl

podvazek utržen a přišit nový... budu ty dívky muset vzít k nám na stanici...“

„Prosím vás... aspoň nejdřív zjistěte alibi!“ škemrá ředitelka.

Borůvka se zamyslí. Pak se zadívá stranou. Kamera sleduje jeho pohled.

Za podlouhlým skleněným oknem, které odděluje sborovnu od vedlejší místnosti, sedí šest zlých krasavic a mlčí. Kamera přijede k nim. Poznáváme, že tak docela nemlčí.

Koutkem úst říká Babinská: „Dámy, tak která jste to byla?“
Mlčení.

„Řeknem, že to byla společná dohoda,“ šeptá Koniášová.
„Tak se přiznejte! Která?“

„Já bohužel ne,“ šeptne Jidášová.

Kamera od nich opět odjede a vrátí se k Borůvkovi. Borůvka smutně zírá na dívky za sklem.

P r o l n o u t

Inkviziční tribunál už zase sedí za konferenčním stolem. Proti němu na dvou židlích sedí Babinská a jakýsi statný, nepříliš inteligentně, zato tělesně zdatně vypadající mladík v texaskách. Na zápěstí má vytetovanou kotvu.

„No jo,“ říká vzdorovitě mladík. „Byl jsem s Janou na lodičkách až do tři čtvrtě na sedm. Pak nás říční policie donutila přistát.“

P r o l n o u t

Na židlích sedí Herodesová s kulatým, přehnaně elegantně oděným pánem se smyslně vlhkými rty. Pán působí dojmem oplzlíka mezi čtyřicítkou až padesátkou. Snaží se však vystupovat korektně.

„Ano, milostivá,“ říká ředitelce. „Pozval jsem Jarmilku na kafičko ke Ščerbovi, všechno naprosto korektně. Ona Jarmilka nejraději k Ščerbovi, ale někdy také k Myšákovi anebo do Mokka kavárny,“ mlsně zamrká. „A byli jsme u toho

Šcerby až do osmi hodin večer, můj přítel, Ferda Borovec, číšník, to může potvrdit.“

Sbor na sebe zděšeně hledí.

P r o l n o u t

Na židlič sedí Jidášová s hošíkem sotva šestnáctiletým.

„Ano,“ říká hošík s téměř ještě nevymutovaným hlasem.

„S Irenou jsme byli od dvou do čtyř v parku.“

„A co jste tam dělali?“ ptá se užasle ředitelka.

Hošík se zapýří.

„No... povídali jsme si.“

P r o l n o u t

Na židli je pořád Jidášová, ale na druhé straně teď sedí muž, který už rozhodně překročil šedesátku.

„Ano, byl jsem se slečnou Irenou na plovárně. Od čtyř do půl páté, prosím. Hovořili jsme o poezii.“

Profesor češtiny si odkašle. Je na něm vidět, že tomuto tvrzení nevěří.

P r o l n o u t

Na židli zase Jidášová. Na druhé židli beatlesák.

„Vod půl pátý do sedmi jsme stáli u Vaňky v pasáži.“

„A co jste tam dělali?“ táže se ředitelka.

„Nic.“

„Jak to... nic?“

„Tak... jsme zírali.“

P r o l n o u t

A pořád ještě sedí na jedné židli Jidášová. Na druhé je nenápadný muž kolem třicítky.

„No, ano. Slečna Irena byla u mě. Asi od sedmi do půl deváté...“

„A co jste dělali?“ táže se Borůvka.

„Dívali... jsme se na televizi. Potom jsem promítal diapozitivy...“

„Může vám to někdo potvrdit?“ přeruší ho rychle Borůvka.

Muž je v rozpacích. „No... může. V půl deváté přišla manželka a... Irena musela prostě odejít.“

Ředitelka polyká prášek.

„Kolegové,“ říká chvějivým hlasem, „musíme si přiznat, že jsme netušili, jak málo víme o mimoškolním životě našich dívek.“

P r o l n o u t

Na židli sedí Lomikarová. Na vedlejší židli jakási hubená, asi čtyřicetiletá žena se zřetelným knírkem, hranatá, působící dojmem mužatky.

„Byly jsme s Květuškou nejdřív na procházce, vid', Květuško?“ obrací milostný pohled na Lomikarovou. „Květuška moc ráda vůni šeříku. A potom jsme zašly ke mně, a tam jsme si prohlížely reprodukce. My máme obě strašně rády Degasa a Renoira. Já spíš Degasa a Květuška zase spíš Renoira, že mám pravdu, Květuško?“

Borůvka si odkašle.

„A ... jak dlouho jste si prohlížely toho... Renoira?“

„Jak dlouho? To víte... čas mi s Květuškou tak rychle plyne... mohlo být tak devět... půl desáté...“

Stará kantorka spokojeně pokyvuje hlavou.

„Aspoň ta Lomikarová jediná má mimo školu kulturní zájmy. Já ji vždycky měla obzvlášť ráda.“

P r o l n o u t

Na židli sedí Koniášová. Na vedlejší židli starší muž s dvojčaty ve dvou peřínkách.

„Byla jsem celé odpoledne ve Stromovce s dvojčaty.“

„A... to jsou...“ ptá se opatrně Borůvka, „to jsou dvojčátka vaší sestry?“

Koniášová zamračeně mlčí. Na tváři staršího muže se objevuje údiv.

„Nebo bratra?“ spěšně se ptá Borůvka.

„Jiřinka přece nemá žádnou sestru. Ani bratra,“ říká udiveně pán.

„A... čí to tedy jsou dvojčátka, pane Koniáš?“ ptá se ředitelka v hrozně předtuše.

Pán se přísně otočí na dceru.

„Jiřino! Tys to ve škole neřekla?“

Koniášová se vzdorovitě usklíbne. „Neřekla.“

„Ale to já netušil,“ říká pán. „Narodily se jí loni o prázdninách. Byla o vánocích předtím na té žakovské výměně v Paříži...“

P r o l n o u t

„Doma,“ říká opovržlivě Celbová. Na židli vedle ní nesedí nikdo.

„S kým?“ ptá se Borůvka.

„Sama.“

„Může vám to někdo dosvědčit?“

„Ne.“

Borůvka se odmlčí.

„Tohle je váš... ehm... vaše?“ ukáže jí na pás.

„Ano.“

„Kdy se vám utrhł ten podvazek, co jste místo něho přišila nový?“

Celbová mlčí.

„Mluvte pravdu, Celbová,“ ozve se úpěnlivě ředitelka.

Celbová mlčí dál.

„Tak bude to?“ utrhne se Lavecký.

Celbová na něj pohrdavě pohlédne. „Včera, pane profesore.“

„A kde?“ ptá se Borůvka.

Celbová dlouho mlčí.

Pak hrdě sklopí oči. „To vám neřeknu.“

„A to mají před konferencí!“ spíná ruce stará kantorka.

„Neuvěřitelné,“ vrtí hlavou profesor češtiny.

„Bohužel, za těchto okolností,“ říká Borůvka rozpačitě, „já budu opravdu nucen...“

„Nemohl byste ještě počkat?“ naléhá ředitelka.

„Bohužel... já vím, vypadá to neuvěřitelně... ale kriminalista musí počítat se vším,“ vykrucuje se Borůvka. „A ta dívka nemá alibi... a byla uložit ten projektor v kabinetě...“

„Celbová,“ zaslzí ředitelka. „Já tomu nemohu uvěřit. Taková milá dívka! Prosím vás, pane komisaři... ale zacházejte s ní alespoň ohleduplně! Ona je taková... sice trochu drzá, ale jinak taková hodná...“

Borůvka pohlédne ke skleněné stěně.

Za ní sedí zachmuřený sbor pachatelek.

Uprostřed nich Celbová. Je jakoby osamocena.

Tváří se jako uražená královna.

Borůvka si rozpačitě zajede prstem pod límec.

„Tak já...“ vykročí k skleněné stěně.

Celbová se znatelně a pohrdavě ušklíbne.

Borůvka se lekne a zaváhá. Otočí se. Profesorský sbor stojí zachmuřeně. Ředitelka pláče. Borůvka se jako opilý otočí a vykročí ke skleněné stěně.

Najednou se odněkud ozve zděšený ženský výkřik.

Borůvka se prudce obrátí na sbor. Na tvářích sboru se zračí úlek.

Ozve se další výkřik. Úlek na tvářích členů sboru se promění ve výraz zděšení.

Třetí výkřik se ozve z úst ředitelky, která vzápětí omdlí.

Borůvka se prudce otočí zpět.

Ve dveřích do sborovny stojí staromódně vypadající, staromódně ustrojený menší pán s deštníkem. Roztržitě si změří Borůvku a potom mu podá ruku.

„Kotě,“ řekne úsečně.

„Borůvka,“ řekne Borůvka a podá mu rovněž ruku, jako náměsíčný. „Těší mne...“

A to už se kolem obou sbíhají kantoři s výkřiky jako „Kde jste byl, kolego?“ a „Tak vy jste na světě!“, „Sláva“ a podobně.

V chumlu těl Borůvka i Kotě úplně zmizí.

Kamera prudce švenkne na krasavice za sklem.

Užasle se dívají jedna na druhou.

„Tak se přiznejte,“ sykne Celbová.

„K čemu?“ zeptá se užasle Babinská.

„Vždyť je živý! Která jste to provedla tak fušersky?“

P r o l n o u t

O nějaký čas později ve sborovně. Probíhá tam improvizovaná oslava Kotětova zmrtvýchvstání. Ředitelka září, Lavecký ji přičinlivě ovívá kapesníkem. Sedí u stolu v rohu sborovny s Kotětem, jeho manželkou a Borůvkou. Kotě drží v ruce obálku a vykládá:

„Nedbalost našich železničních zřízců je opravdu skandální. Informovali mě, že vlak do Pardubic stojí na třetí koleji. Nastoupil jsem a začel jsem se do Matematické ročenky. V osm šest, přesně podle jízdního řádu, vlak zastavil a já jsem vystoupil. A byl jsem, kolegové, v Plzni! Dovedete si představit moje překvapení?!“

„No to je opravdu skandální!“ hrozí se šťastně ředitelka.

„Nikdo nepovažoval za nutné mě informovat, že na třetí koleji stojí vlaky dva. Jeden směrem vlevo do Pardubic, druhý směrem vpravo do Plzně.“

„No hlavně, že jste na světě a že jsou na světě i ty peníze,“ říká Lavecký.

„Ano, ještě jednou se za to omlouvám. Bylo to ode mne krajně neprozřetelné, že jsem je vzal s sebou, aby se neztratily. Měl jsem si uvědomit, že po nich bude patrně shánka.“

Všichni se chlácholivě zasmějí.

„Ale když dovolíte, pane profesore,“ zeptá se ustaraně Borůvka. „Jak jste se dostal tak nepozorovaně ze školy?“

Jediný z celé společnosti nevypadá šťastně a spokojeně.

„Nepozorovaně?“ podiví se Kotě. „Nepozoroval jsem, že bych nepozorovaně. Jako obvykle jsem vyšel z kabinetu,

zamkl jsem ho, klíč jsem vložil do kapsy a odešel jsem na... ehm... na toaletu.“

Borůvka pohlédne na ředitelku.

„Proto, když Celbová hledala ten klíč, tak nebyl ani ve skříňce, ani ve dveřích.“

„Potom jsem odešel pověsit klíč na jeho místo, tedy do skříňky, a pak jsem si vzpomněl, že jsem na toaletě zapomněl... ehm... brýle. Četl jsem takový zajímavý...“ zarazí se. „Tedy ihned jsem se pro ně vrátil.“

„A mezitím přišel školník s Celbovou ke skříňce a klíč už tam zase byl,“ skočí mu do řeči se smíchem Lavecký.

„Ano,“ řekne poněkud nechápavě Kotě. „A pak jsem sešel jako obvykle po schodech dolů a hlavním vchodem ven. Bylo odemčeno.“

„A to byli oni dva právě v kabinetě!“ chechtá se Lavecký. „To se povedlo! Jako škatule, škatule, hejbejte se!“

Všichni se rozesmějí.

Jenom Borůvka je zachmuřen. „Je tu ale pořád několik nevyjasněných okolností...“

„Ale to už teď pusťte z hlavy, pane inspektore,“ přeruší ho ředitelka. „Hlavně, že se peníze našly a kolega Kotě taky, vidíte?“ vezme Kotěte důvěrně za ruku a stiskne mu ji.

„Čest školy je zachráněna! Na zdraví, kolegové!“

Nadšeně pozdvihne číši červeného vína a všichni si přituknou. Obzvláště nadšeně si přitukl Lavecký, takže mu červené víno vyšplouchlo na kravatu. Ředitelka se na něho hned vrhne a začne mu ji utírat.

„Pozor, pane kolego! Nemá tady někdo sůl? Taková hezká kravata! To máte novou, že? Tu jsem na vás ještě neviděla. Včera jste měl jinou.“

Borůvka se zadívá na kravatu.

Něco mu bleskne hlavou.

Kamera prudce zaostří na kravatu.

V centru obrazu je veliká frajerská jehlice, Lavecký si ji právě urovnává. Palec má zalepený rychloobvazem.

Borůvka se zachmuří.

„No, tak tedy vlastně všechno dobře dopadlo, a teď by-

chom měli odevzdat ty peníze Chocholoušové, že ano, paní ředitelko?“ obrací se Kotě na ředitelku.

„Kdybyste dovolil,“ pokusí se ho přerušit Borůvka. „Ve vašem kabinetě nebylo všechno docela v pořádku. Neodcházel jste nějak nakvap?“

„Tak pustíte to už z hlavy, pane inspektore?“ durdí se naoko ředitelka. „Všechno se objasnilo, pravda, vyšly najevo některé nezbednosti, ale ukázalo se, že to byl spíš jenom takový studentský žertík. Dívky jsou mladé, romantické. Ku Klux Klan, že... ovšem, ty známosti s mladíky jim před maturitou zakážeme... na to mají ještě času dost. Ale jinak? Peníze nikdo neukradl, k žádnému zločinu nedošlo, čest naší školy je plně rehabilitována.“

„Jistě,“ říká Borůvka. „Ale přece jen bych rád jisté okolnosti...“

„A teď vrátíme peníze Chocholoušové. Chudák, byla strachem celá bez sebe. Paní kolegyně, zavolejte laskavě Chocholoušovou ze čtvrté B.“

P r o l n o u t

Kotě odevzdává Chocholoušové obálku s penězi.

„Tak tady máte a podruhé buďte opatrnější.“

„Děkuji vám, pane profesore!“

„Prosím. Ano, a abych nezapomněl, já děkuji vám, že jste mé paní doručila ten dopis.“

Chocholoušová se ukloní, ale paní Kotětová řekne nesměle a udiveně:

„Ale Lumíre, ten dopis mi přece přinesla Borůvková.“

Borůvka strne.

Kotě se obrátí na Chocholoušovou: „Že bych si vás byl spletl? Dal jsem ho přece vám?“

„Ano, prosím, dal... ale já jsem venku potkala Borůvkovou, a ona šla právě na klavír k paní profesorce Zemánkové, takže to měla při cestě. Tak jsem ho prosím dala jí. Nezlobte se.“

„No to nic, to nic. Hlavně, že je všechno v pořádku,“ mává Kotě roztržitě rukou.

Chocholoušová se ukloní a odchází.

Borůvka za ní zachmuřeně hledí. Potom vytáhne z kapsy dopis a pohlédne do něj. Vidíme, že dopis je zalepen lepicí páskou.

Borůvka pohlédne na Kotě. „Ještě otázku, pane profesore. Proč jste ten dopis zalepil lepicí páskou?“

„Lepicí páskou?“ diví se Kotě. „Ale já nikdy nepoužívám lepicí pásky. Když už, tak nanejvýš pečete.“

Borůvka se zachmuří. Zamyšleně vytáhne dopis z obálky a čte si ho. Najednou mu v obličej něco zacuká. Ostře pohlédne na Laveckého.

Kamera zaostří jeho pohled na Laveckého jehlici.

Pak sklouzne na Laveckého zalepený palec, který si na stole pohrává s okrajem vinné sklenice.

Borůvka energicky vstane.

37. Chodba před 4.A

Borůvka klepe na dveře.

Vyhledne stará profesorka.

„Prosil bych na okamžik Borůvkovou,“ říká tiše Borůvka.

„Dcerušku? Prosím, pane inspektore!“ Kantorka se dobrotivě usměje a zmizí.

Borůvka poodstoupí a hledí na dveře. V nich se po chvíli objeví Zuzana Borůvková, vtělení baculaté nevinnosti. Usměje se – trošku nejistě – na Borůvku.

„To už jsi to vyšetřil, tati?“

„Pojď se mnou, Zuzanko,“ praví vážně Borůvka a energicky vykročí chodbou. Zuzanka cupitá za ním. Borůvkova tvář je nehybná, na Zuzančině tváři se zračí vzrůstající obavy.

Dojdou až k fyzikálně-matematickému kabinetu. Borůvka energicky otevře dveře.

38. Fyzikálně-matematický kabinet

Borůvka se Zuzankou vstoupí.

„Posaď se,“ vybídne Borůvka Zuzanku a ukáže na otoman. Sám si sedne na židli ke stolu.

„Ty jsi včera odpoledne nesla dopis paní profesorové Kotě-
tové, vid?“ zeptá se Borůvka.

„Nesla.“

„A on se ti rozlepil.“

Zuzanka zrozpačítí.

„A tak tys ho zase zalepila lepicí páskou, že?“

„Ano,“ pípne Zuzanka.

„Ale před tím sis ho přečetla, vid?“

Zuzanka sklopí oči. „Já vím, že je to neslušné. Ale když já
jsem byla zvědavá...“

„A pak jsi šla na klavír k paní profesorce Zemánkové?“

„Ano,“ pípne dívka sotva slyšitelně.

„A co jsi tam hrála?“

„Pro Elišku,“ vyjmenovává horlivě Zuzanka, „Rondo C-
dur, Svatební pochod od Mendelssohna...“

„A co tomu říkala paní profesorka?“

„No, že musím víc cvičit. Ale já jsem cvičila!“ vzhledne Zu-
zanka k otci.

Setká se s jeho nehybným pohledem.

„Fakt!“ pípne ještě a rychle zas sklopí oči.

Je naprosté ticho.

Potom Borůvka řekne smutně. „Paní profesorka má už dva
dny chřipku.“

Zuzanka slabě vyjekne a dá si ruku na ústa.

Borůvka vytáhne s kapsy podvazek.

„Znáš tohle?“ řekne přísně.

Zuzanka něco zakoktá.

„Postav se!“ vybídne ji Borůvka.

Zuzanka se postaví, Borůvka se prudce sehne a zdvihne jí
sukně. Objeví se dvě baculaté nohy v punčochách, připevňe-
ných černými podvazky. Ale jeden z těch černých podvazků
je vlastně bílý.

Borůvka prudce zas sukně spustí.

Zuzanka zděšeně dřepne na pohovku.

Nad pohovkou je nápis: CO SE V MLÁDÍ NAUČÍŠ, VE
STÁŘÍ JAKO KDYŽ NAJDEŠ.

39. Ředitelna

„Prosím,“ říká Lavecký.

„Potřebuji si ještě ověřit jednu věc, pane profesore,“ říká Borůvka. „Pamatujete se, jak jsme byli u paní Kotětové?“

„Jistě.“

„A já jsem jí říkal něco, že neměla důvod pochybovat o pravosti tohoto dopisu.“ Borůvka ukáže Laveckému dopis zalepený páskou. „A vy jste říkal něco, jako že profesor Kotě měl dost závažný důvod k odjezdu, nebo tak?“

„Ano,“ praví ochotně Lavecký. „Řekl jsem, že infarkt je přece dost závažný důvod k odjezdu, a nebylo třeba to před paní ředitelkou tajit.“

„Řekl jste infarkt?“

„Ano... infarkt.“ Lavecký znejistí. „Proč?“

Borůvka na něho ledově pohlédne: „Přečtete si ten dopis.“

Podá Laveckému obálku, Lavecký vytáhne list papíru a čte. My čteme s ním: „Milá Otylko, Božena těžce onemocněla. Musím ihned odjet do Pardubic. Vrátím se asi zítra odpoledne. Omluv mě ráno u pí. ředitelky. Tvůj Lumír.“

Lavecký dlouho čte, pak nejistě pohlédne na Borůvku.

„No ano. Tenhle dopis jsem četl s vámi, když vám ho dala paní Kotětová.“

„Kde máte co o infarktu?“ zeptá se ledově Borůvka.

„No... to...“ Lavecký je zmaten. „... to bylo v tom... telegramu...“

„A kde jste četl ten telegram?“

„No přece... vy...“

„Ne,“ zavrtí Borůvka smutně hlavou, „já jsem ten telegram našel v kabinetě pod stolem a okamžitě jsem si ho strčil do kapsy. Nikomu jsem ho neukázal, pane profesore.“

Dívá se Laveckému do očí.

„No tak... potom... potom jsem asi musel... mně to napadlo...“

„Mohl bych vidět tu kravatu, co jste měl včera na sobě?“

„Kravatu? No jistě, ale... mám ji v čistírně. Zamazala se mi.“

„Od krve, co?“

„Ne... od... od kávy...“ vykrcuje se Lavecký.

„A ten palec... to jste se řízl?“

„Ano. Krájel jsem chleba a...“

Borůvka ho umlčí zamračeným pohledem. „Já myslím, že jste nekrájel chleba, pane profesore,“ říká pomalu. „Já myslím, že jste si vrazil pod nehet jehlici od kravaty.“

„No ano... vlastně máte pravdu...“

„Protože jste se musel moc nakvap oblékat.“

Lavecký zděšeně lapá po dechu.

„A moje dcera, pane profesore...“ říká Borůvka a zdvihá se v něm hněv. Povytahuje si rukávy a přistupuje k Laveckému.

„Moje dcera Zuzana se taky musela moc nakvap oblékat!“

„Ale já... my... my se máme rádi!“ vykřikne Lavecký.

Načež mu Borůvka dá mohutnou facku, až Lavecký dopadne zády na dveře.

40. Sborovna

Dveřmi, které spojují ředitelnu se sborovnou, proletí Lavecký a natáhne se jak široký, tak dlouhý.

Za ním vejde Borůvka jako bůh pomsty.

„My... my se máme se Zuzankou opravdu rádi... pane inspektore!“ koktá ustrašeně Lavecký.

Borůvka neřekne nic, jenom si energicky stáhne rukávy.

Sbor profesorů zděšeně přistoupí k Laveckému, který pořád leží na zemi.

„Pane kolego Lavecký!“ vykřikne ředitelka. „Co jste to...“ Plně jí to dojde. „No tohle! Pane kolego! To je skandál! Za tohle se budete zodpovídat zemskému inspektorovi! To je... to je přímo zločin! Vy, učitel! To je horší než vražda! Za tohle půjdete před prokurátora! Půjdete do vězení! Takhle poskvřít čest školy!“

Kantoři stojí v řadě nad Laveckým. Ředitelka, Kotě, Kotětová, profesor češtiny, profesorka tělocviku, stará profesorka. Všichni se nesmírně pohoršeně mračí.

P r o l n o u t

41. Svatební síň

Kantoři stojí v řadě, přesně tak, jako na konci minulého obrazu: ředitelka, Kotě, Kotětová, profesor češtiny, profesorka tělocviku, stará profesorka. Ale na rozdíl od minulého obrazu se všichni velice sentimentálně usmívají.

Zní slavnostní Mendelssohnův Svatební pochod a síní jde svatební průvod.

Lavecký, vypadající velmi zničeně, v černém a vedle něho Zuzanka v dlouhých, bílých šatech nevěsty, na nevinné tváři blažený úsměv, příslušející do sedmého nebe.

Za nimi zachmuřený Borůvka a ostatní svatebčané.

Na druhé straně stojí u stěny šest zlých krasavic.

Jenomže nyní se netváří zle. Všechny zápasí se slzami sentimentálního dojetí.

Dozní pochod a krasavice spustí tklivě a sladce:

„Už mou milou, do kostela vedou...“

Všeobecné dojetí.

Svatební úředník předčítá oddávací formulí.

Snoubenci se líbají.

Šest zlých krasavic usedavě pláče.

42. Před školou

Slunečným dnem jede pomalu kočár s novomanželi. Z oken školy se vyklánějí žákyně a mávají. Transfokátor zaostří na jedno okno.

Ředitelka a profesor Kotě se vyklánějí z okna a nadšeně mávají novomanželům.

43. Chodba před fyzikálně-matematickým kabinetem

Borůvka v černém, se svatební snítkou v klopě, spěchá po chodbě ke dveřím kabinetu, otevírá je, vchází dovnitř.

44. Fyzikálně-matematický kabinet

Borůvka s poněkud vyjasněnou tváří vchází do kabinetu. Na jednu strnu. Vidí – a my to vidíme s ním – jak se ředitelka s Kotětem vyklánějí z okna a mávají. Kotě přitom volnou rukou hladí ředitelku zamilovaně po zadnici.

Nad nimi na stěně vedle okna je vidět druhá část povědomého nápisu: VE STÁŘÍ JAKO KDYŽ NAJDEŠ!

Borůvka, jako by nechtěl věřit vlastními očima, oči pevně zavře.

45. Borůvkova pracovna

Oči – pevně stisknuté – pomalu otevře a potřepá hlavou. Vidíme, že sedí ve své pracovně. Chvilku mu trvá, než se zorientuje. Pak vzdychne: „Brrr, to byl ošklivý sen.“

Do dveří tiše vpluje jeho dcera Zuzanka, způsobně udělá pukrle a řekne:

„Tatínku, posílá mne pro tebe paní ředitelka, máš jít okamžitě k nám do školy.“

V Borůvkovi se probudí hrozný podezření. Vstane.

„Tys něco provedla, vid', Zuzanko.“

Zuzanka provinile sklopí oči.

Otec Borůvka se zděsí, přiskočí k ní: „Co se stalo?“

„Prý se s tebou chtějí poradit, než mne potrestají.“

Borůvka zbledne: „Kriste pane a za co, dítě? Mluv!!!“

Zuzanka opět cudně schová oči a špitne:

„Soustavně napovídám, tatínku.“

Irenka v mnohonásobném zrychlení

Viktoriánská šílenost

na motivy povídky H. G. Wellse The New Accelerator

Napsali Josef Škvorecký a Zdena Salivarová

Odehrává se v malém anglickém městě

na přelomu 19. a 20. století.

1. Laboratoř profesora Wilkinse

Křivule, baňky, destilační přístroje, secesní psací stůl, lisovací stroj na prášky, pohovka, prostě zařízení farmakologické laboratoře. Profesor Wilkins, asi padesátiletý, dost nerudně vypadající muž, míchá v třecí misce bílou hmotu. Odvažuje nějakou chemikálii, přidává ji do misky, míchá, zkouší hustotu, nahlíží do rozevřených zápisů na pracovním pultě, zase přidá jinou chemikálii, míchá.

Kolem profesora poskakuje buldok Bobby, nedočkavě, s vyplazeným jazykem, jako by se nemohl dočkat, až mu jeho pán umíchá denní dávku potavy.

Profesor naposledy zkusí hustotu směsi, přikročí k práškovacímu stroji a vylisuje několik bílých kostek, připomínajících tvarem a velikostí kostky cukru. Vezme jednu z nich, prohlíží si ji s rukou vztaženou před očima, jako by ji nabízel netrpělivému pejskovi. Pes vyskakuje, vrtí ocáskem, profesor ho druhou rukou odhání, ale pes se nedá. Vyskočí a kostku z pánovy ruky schlamstne.

V tom okamžiku strne, promění se z živého psa v sochu, dopadne těžce na podlahu, překotí se na bok, zakolíbá se a zůstane ležet jako zkamenělý.

Profesor se zarazí. Skloní se k pejskovi, dívá se mu na bělma, ale pes leží jako zcepenělý. Profesor začne pobíhat po laboratoři, hledá stetoskop, poklekne k psovi a poslouchá mu srdce. Ozvou se tři, čtyři velice pomalé, hluboce rezonující tepy, jako kdybychom zvuk z normální rychlosti na gramofonu přehodili na tu nejpomalejší.

Profesor láskyplně zdvihne psí sochu se země, položí ji na pohovku, přikryje přikrývkou jako nemocného, pohladí a vrací se k pracovnímu pultu. (Pes po celou dobu zůstává v poloze, v níž ztuhl při skoku. Není to mrtvola psa, nýbrž spíš vycpaný pes.)

Profesor váží další dávku chemikálie, mísí ji v třecí misce. Z hmoty vylisuje hromádku kostek, které uloží do veliké lékárnické dózy, na jejíž štítek napíše ZPOMALOVAČ. Dózu postaví do vitríny s lahvičkami.

Přes závěr 1. obrazu a začátek 2. obrazu jdou titulky.

2. Laboratoř profesora Gibberna

Gibbernova laboratoř je zařizena podobně jako ta Wilkinsova, kterou známe z prvního obrazu. Profesor Gibberne a jeho asistent Kingsley dokončují destilaci u pracovního pultu. Profesor vylije z velké baňky vydestilovanou tekutinu, nalije ji do třecí misky, asistent přisype bílý prášek.

Ze vzniklé hmoty vylisují v práškovacím stroji bílé pilulky, tvarem a velikostí připomínající prášky proti bolení hlavy. Profesor si jeden prášek zálibně prohlíží, pak zdvihne hlavu a usměje se na asistenta.

PROFESOR

Vyzkoušíme to.

Zhromádky vezme několik pilulek, odloží je stranou a všechny ostatní nasype do broušené bonboniéry.

PROFESOR

Dáme to sem. Tady to případné Wilkinsovy agenty nejmíň napadne hledat. Jak to říká Poe. „Chcete-li něco schovat, dejte to tam, kde by to každý hledal, a právě proto tam hledat nebude.“

Bonboniéru postaví na stůl, pěkně doprostřed a co nejnápadněji. Znovu se na asistenta usměje. Klade si na dlaň odložené prášky a zálibně si je prohlíží.

PROFESOR

Jestli se nám to povede, víte, co to bude znamenat?
Přinejmenším členství v Akademii, Kingsleyi.

Asistent uctivě vyčkává.

KINGSLEY

Zajisté, pane profesore. A jestliže...

Asistent si odkašle, zdá se, že znervózněl, chce něco dodat, ale profesor ho přeruší.

PROFESOR
Teď si vemte stopky.

Asistent bere ze stolu stopky. Nadechne se.

KINGSLEY
Jestliže ta naše věc bude mít úspěch...

Profesor ho neposlouchá. Je zaujat svou myšlenkou.

PROFESOR
Možná že se dočkáme veliké slávy.

KINGSLEY
Jestliže ta naše věc bude mít úspěch...

Profesor ho pořád neposlouchá. Vytahuje ze zásuvky balíček karet.

PROFESOR
Teď mi to stopněte.

Profesor staví z karet domeček. Asistent střídavě hledí na profesora a na stopky. Snaží se využít profesorova mlčení při stavbě domečku a rychle zadrmlolí.

KINGSLEY
Kdyby to mělo úspěch, mohl bych se oženit.

PROFESOR
To ano.

KINGSLEY
S Irenkou.

PROFESOR

Hezké jméno. Jmenuje se jako moje dcera.

KINGSLEY

Vždyť to taky...

Profesor domeček dostavěl.

PROFESOR (*skočí mu do řeči*)

Kolik to bylo?

Asistent zklamaně vzdychne a zastaví stopky.

KINGSLEY

Třicet sedm vteřin.

PROFESOR

Dobrá. Podle našich propočtů má preparát zrychlovat životní pochody třikrát. Představte si, když nám to bude myslet třikrát rychleji. Nebo když uděláme třikrát tolik práce za stejnou dobu.

Profesor si bere jeden prášek.

PROFESOR

Teď mi to stopněte znovu.

Jakmile prášek polkne, jako by se na místě neznatelně zavlnil. V tomtéž okamžiku stojí na stole domeček z karet. Asistent zastaví stopky. Jejich ručička se beztak ani nepohnula. Podívají se na sebe.

KINGSLEY

Nula vteřin.

Překvapilo je to.

PROFESOR

Mám dojem, že jsme někde udělali chybu. Tohle přece nezrychluje jenom třikrát. Pojdte, zkusíme to jinak a oba dva. Nařídte stopky.

Profesor podá asistentovi prášek, oba polknou a asistent spustí stopky. V okamžiku, kdy polknou prášek, rozloží se šum, doléhající sem otevřeným oknem z ulice, na hluboké zpomalené hučení. Stopky se nepohnou. Oba se na sebe távavě podívají. Profesor pokyne hlavou k oknu. Tam visí záclona, ztuhlá v okamžiku, kdy se do ní opřel průvan.

Profesor zavrtí hlavou a jde se podívat oknem ven. Asistent přistoupí za ním. Hučení ulice zesílí. Profesor chvílku poslouchá.

PROFESOR

Slyšíte to? Rozložené zvuky.

3. Ulice A

Oknem je vidět sousoší pouličního provozu. Cyklista stojí za autobusem, který nehybně předjíždí, za ním stojí oblak prachu. Chodci zmrzli v nakročených pozicích, člověk, který vyskakoval z tramvaje, visí ve vzduchu. Nad hlavami skupinky dětí stojí míč. Slyšíme jen zpomalené hučení.

4. Laboratoř profesora Gibberna

Rozložený zvuk poněkud zeslábne. Profesor odvrátí pohled z ulice a podívá se na stopky v asistentově dlani. Ručička se dosud nepohnula. Profesor rychle vykročí ke dveřím.

PROFESOR

Pojďte!

Asistent jde za ním.

5. Ulice A

Oba vycházejí na ulici. Rozložený zvuk zesílí.

Ted' vidí všecko zblízka. Cyklista má v obličejí výraz vypětí, v kočárku se šklebí tvář plačícího dítěte, nad chodníkem visí voda ze stříkacího vozu jako mlhová záclona, proti kropícímu vozu stojí sportovní automobil jakoby těsně před srážkou.

Oba muži se proplétají mezi strnulými chodci. Profesor začíná bědovat.

PROFESOR

Damned! Přepočítali jsme se. Takovéhle zrychlení je nepoužitelné. Okolní svět se nám relativně k našemu zrychlení jeví jako statický. Pohybujeme se pravděpodobně téměř rychlostí zvuku!

Oba přidávají do kroku. Horečně těkají očima z jednoho strnulého jevu na druhý. Profesor se žene o několik kroků před asistentem, nedočkavý a zadýchaný. Své vzrušení se nicméně snaží ovládat.

Docházejí na roh ulice. Profesor se zastaví, někam se zadívá a pokyne na asistenta, aby si honem pospíšil k němu. Pak ukáže prstem na něco za rohem.

6. Ulice B – za rohem

Profesorův prst ukazuje na vysoký činžák. Ve výši asi prvního poschodí „visí“ ve vzduchu padající dítě. Oba se na sebe podívají, jako by zprvu nechápali, co to má znamenat. Asistent se rozběhne, vytrhne „kolemjdoucím“ malíři z rukou štafle, přistaví je ke zdi domu, vyleze na ně, uchopí padající dítě a jemně je snese k zemi. Položí je na chodník, štafle vrátí malíři.

Oba jdou pryč. Jakmile zmizí, pohyb na ulici oživne. Rozložený šum ulice vyjede nahoru. Dítě se rozeřve. Je bez jediného zranění. Kolem se shromažďují zástupy a zvědavě si mimino prohlížejí.

ČUMIL

Já ho viděl, jak vypadlo z okna. V desátém patře!

Toto je pouze náhled elektronické knihy.
Zakoupení její plné verze je možné v
elektronickém obchodě společnosti eReading.